

• نکته درس ۱۰ و ۱۱ (ویژگی های فعل)

فعل: فعل کلمه ای است که انجام کار یا روی دادن حالتی را توسط یک شخص در زمان مشخص نشان می دهد. هر فعل دارای ویژگی هایی است که به مهم ترین آنها اشاره می شود:

۱- **مصدر:** کلمه ای است که انجام کار یا روی دادن حالت را نشان می دهد. در واقع مصدر کار یا حالتی است که ما از یک فعل متوجه می شویم.

مثال: او به مدرسه می رود. (رفتن)

دانش آموزان تکالیف خود را نوشتند. (نوشتن)

• نشانه مصدر (- ن) آخر آن است: گفتن - دیدن - خندیدن - آوردن - ساختن و ...

نکته:

از مصدر می توان بن ماضی و بن مضارع بدست آورد.

• برای بدست آوردن بن ماضی، حرف (ن) را از انتهای مصدر حذف می کنیم، کلمه باقیمانده، بن ماضی نامیده می شود.

مثال: رفتن (رفت: بن ماضی) ساختن (ساخت: بن ماضی)

• برای به دست آوردن بن مضارع، ابتدا از مصدر مورد نظر فعل امر می سازیم سپس حرف (ب) را از ابتدای آن حذف می کنیم.

مثال: رفتن (برو: فعل امر / رو: بن مضارع)

نوشتن (بنویس: فعل امر / نویس: بن مضارع)

۲- **زمان:** این ویژگی نشان می دهد که فعل در چه زمانی رخ می دهد.

اگر فعل در زمان گذشته انجام شده باشد به آن ماضی یا گذشته گفته می شود. اگر کار فعل در زمان حال رخ دهد به آن فعل حال یا مضارع گفته می شود و اگر کار فعل در زمان آینده اتفاق بیفتد فعل آینده یا مستقبل نامیده می شود.

- برای تشخیص زمان فعل می توان به بن به کار رفته در آن توجه کرد. اگر در فعل بن ماضی به کار رفته باشد زمان فعل ماضی است و اگر بن مضارع به کار رفته باشد فعل مضارع محسوب می شود.

مثال : می روم (بن مضارع : رو / زمان فعل : مضارع)

نوشته اند (بن ماضی : نوشت / زمان فعل : ماضی)

- ۳- شخص :** این ویژگی نشان می دهد که کار فعل توسط چه کسی انجام شده است.
- اگر کار فعل توسط گوینده جمله انجام شود به آن اول شخص گفته می شود.

مثال : من به مدرسه می روم . (اول شخص)

- اگر کار فعل توسط شنونده جمله انجام شود به آن ، دوم شخص گفته می شود.

مثال : شما خوب درس می خوانید . (دوم شخص)

- اگر کار فعل توسط شخصی غیر از گوینده و شنونده انجام شود به آن ، سوم شخص گفته می شود.

مثال : کودک غذای خود را خورد . (سوم شخص)

- ۴- شمار :** این ویژگی نشان می دهد که کار فعل توسط چه تعداد انجام شده است .

- اگر کار فعل توسط یک شخص انجام شود به آن مفرد می گویند.
- اگر کار فعل را بیش از یک نفر انجام دهند به آن جمع می گویند.

مثال : علی تکالیفش را نوشت . (مفرد)

دانش آموزان تکالیف خود را نوشتند . (جمع)